

DİPLOMAT

No 10(023) 16-30 Noyabr, Çiriya Paş 2005

İctimai-siyasi qəzet
Rojnama civakî û sîyâsi

Qiyməti
Hêjaye

1000 manat

Türkiyədəki kürd məsələsi siyasi yolla həll olunmalıdır

Irak Federativ Respublikası Kürdistan bölgəsinin prezyidenti Mousa Barzani cənabları Həvlerde keçirdiyi mətbuat konfransında Türkiyə dövlətinin kurd məsələsini silahla həll edə bilməyəcəyini, Türkiyədəki kurd probleminin siyasi olduğunu, məsələnin siyasi və demokratik yolla öz həllini tapacağını bildirərək qeyd etdi ki, Türkiyə bizim qonşumuz və dostumzdur. Bu problemin həlli üçün əlimizdən gələni əsirgəməyəcəyik. Türkiyənin sabitliyi qonşu dövlətlərin rifahının yaxşılaşmasına böyük təkan verəcəkdir.

Mousa Barzani cənabları Amerika və Avropa ziyarəti haqqında Kürdistan parlamentində çıxış edərək bildirmişdir ki, Kürd xalqının təhlükəsizliyi təmin edilməyənədək ABD İrakdan çəkilməyəcəkdir.

Mousa Barzani cənabları Amerika və Avropa haqqında danışaraq bildirdi ki, ABD -nın prezyidenti Corc Buş və digər rəsmilər tərəfindən yüksək səviyyədə qarışmışdır.

Mousa Barzani çıxışını davam etdirərək bildirdi ki, koalisiya qüvvələri İrak

xalqını diktator rejimindən qurtarması üçün yardım etmişdir. İrak və Kürdistan xalqi xilaskar qüvvələri dəstəkləyir. İrakda sabitlik yaranandan sonra İrak xalqi onları gül - çiçəklə uğurlayacaqdır.

Mousa Barzani İrak parlament seçkilərində bəzi problemlərin də olduğunu qeyd etdi. Bunların həlli üçün xalqı səs verməyə dəvət etdi.

Danışığında o, Kürdüstanda yaşayan kürdlərin, türkmanların, asurilərin, kəldənilərin bərabər şəkildə yaşamaları gərəkliyinə diqqət çəkdi.

Tərörəstan li Xaneqinê 74 kurd kuştin

XANEQİN, 18 11 2005-Du tərörəstan iro dema niməja iniyə xwe li du mizgestən Xaneqinê tegandin û di vê êrişa tərörəsti de 74 kurd hatin kuştin û 150-i jî birindar bûn

KÜRD OLMAĞIN QƏBƏHƏTİ NƏDƏDİR?

Son zamanlar bəzi cizmaqaraçular, xalqlar arasına nifaq salmaq üçün dəridən - qabıqdan çıxan boşboğazlar mətbuatda kürdlər barədə heç bir əsas olmayan yazılar dərc edirlər.

Səh.5-də

Serokkomarê İraqê Celal Telebanî li Iranê

Iranê ji Celal Telebanî re got: bila hêzên emerîki ji İraqê derkevin.

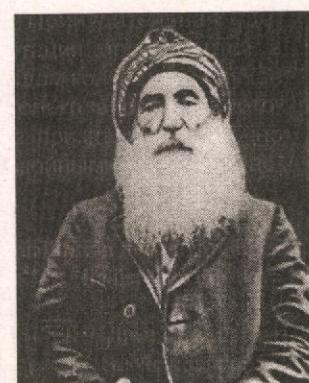
22.11.2005-Serokkomarê İraqê Celal Telebanî ji bo serdaneka resmî ev du roj e ku li Iranê ye û iro rêberê dînî yê Iranê ayatullah Elî Xamenî ji Celal Telebanî re got, divêt hêzên emerîki zû ji İraqê derkevin.

Elî Xamenî got berpirsê tərrora li İraqê jî Emerika ye. Serokkomarê

Iraqê Celal Telebanî ji aliyê xwe ve ji
Iranê xwest ko arıkariya İraqê bike
û rê li ber derbasbuna tərroristən bo
İraqê bigire.

Duh jî serokkomarê İraqê Celal
Telebanî digel serokkomarê Iranê
Mehmûd Ehmedînejadî civiya û kurd
Mehmûd Ehmedînejadî bi kuştina
rêberê kurdê Iranê Ebdurehman
Qasimlu tawanbar kir.

SEYİD RİZA SEROKÊ ŞERVANEKİ AZADİYÊYE

Rast 68 sal
berê, di 18-ê
Çiriya Pêşin a
sala 1937-an de,
serokê ser-
hildana
Dêrsimê Seyid
Riza û hevalên
wî hatin dard-
akirin.

Səh.4-də

Zef-zef spas dibêjim

Mevanê me, binelîyé gündê
Oxuzkendê nehiya Şerûre
Rêspûblika Nexçivanâ
Avtonomiyâ Eliyê Çerkeze

Səh.2-də

Министр иностранных дел
Ирака прибыл в Москву

Səh.2-də

Zef-zef spas dibêjim

Aylîyin meclîye û qazîye eundê Oxfîz kîndê hevîye
 Serûne Resîbûlika Nexçivanê Avtonomiyayê Hîye Çe keze

cahalê kurda jî mecbur dive, weki bi mal-halêni xwe barkine cîkî dinê, yan jî tenê herne pey xebatê.

- Hûn siyaseta serokê hukumeta Îraqa Fédéral, Mam Celal Telebanî û Serokê Herêma Kurdistanê Mesud Barzanî çawa divînin?

- Bihîstina min lidêrê kurdan Telebanî û Berzanî berê fîkrîn wana hevdu ne digirt, her yek ji wana hespê xwe alîkîda dajot. Lî naşa divînim ku, serokên me, qewata xwe kirine yek, boy Kurdistaneneke serbixwe ava bikin. Ez ahaya zanim ku, ewana, usa jî kurdêni rûbayê dinê tevayî bihevra kulmîn xwe li cîkîxin. Boşcê me tewî ewe ku, her kes weke qewata xwe, weke merîfeta xwe keda xwe tevî azadiya gelê kurd bikin.

- Munasîbeta hukumeta Nexçivanê boy kurdan çawane?

- Orta kurdêni Nexçivanê û azerîyan tu tişte xerab tunne. Kê hevdura bûye krîv, kê qız daye, kê qız standîye, kê ji hevdura alvîrê dike. Pişti ketina hukumeta Sovêtê, Azerbaycan jî kete riya serxwebunê. Prêzidentê Azerbaycanê welatê xwe rîya demokratîva dive û orta mîleten vî welatîda tenê brati heye.

- Hûn zanin naşa li Kurdistanê Îraqê nîvdelet hatîye elam kîrin û ser dewleteke serbixwê jî kar tê kîrin. Hun vê buyerê çawa dibînîn?

- Em zef şane kû, Îraqê devleta federal hatîye çebûnê, kurda jî para

xwe standine, bûne nîv dewlet. Em dixazin kû dayka me - Kurdistanâ me kûrda, tevayî welatê dînyayê pêşda here, qul vede, qiz u xorten wê bi zimanê dayka xwe xeberdin, em kurd jî hêllîna xweda - Kurdistanâ xweda azad bîjin.

- Xasteka we tunnene, weki hûn herine Kurdistanâ piroz?

- Kurdistan bona her kurdi-ji zaro-ka biqre, hetani kal û pîra-ruh û cane. Ruh û can be hevdu nikare jiyanê bike. Em jî bê welat noli civika bê baskin. Net û meremê me ewe kû em Kurdistanê bixebeitin û jiyana xwe bikin.

- Naha penc kanalên bi zimanê kurdi ji esmanê tê weşandin, hun wana temâse dikin, derheq wana ci dikari beji?

- Min cara ewlin, bi zimanê kurdi li televîzîonê nihîrinê, nava şabûneke mezinda cevronayhi da kûlfetê xwe, der-dora û cirana. Hêsrén şabûne ser rûyê minda jêr hatin. Me bi kûlfetê malêva -cûk û mezinava qovend qirt. Bi şabûna kilam qotin û em geleki kîfxwaş bûn.

Sînora şabuna me tûnnebu, naha em herro êkrana televîzîonêda huner-menden kûrda divînin tê temâse dikin. Denqbêjek dike ye din tê, bi gîlîkî em nava şabûneke zef mezindane.

- Ez van nêzîka jî Kurdistanê hatime, û derheq Kurdistanê di rojnama "Diplomat" ê boy xandevanan

agahî daye, hûn çuna mine Kurdistanâ çawa divînin?

- Mamoste Tahir, emrê we dirêjbe. Hun jî ji van kurdêni huner-mend û bextewarin ku, çûne Kûrdistanâ pîroz, we lidêrên kûrdanva hevdu dît, we bîna gul û sosinê Kûrdistanâ ani nava kûrdêni Azerbaycanê. Rojnama "Diplomat" xeberne şirin derheq kurd û Kûrdistanê dide. Em zef şane kû, "Diplomat" vê riyêda qavne mezin û girîng davêje, boy vê yekê ez spasiya xwe didime hemû xebatkarê rojnamê.

- Eva sê salîn rojnama "Diplomat" ronahî dibîne u sê zimana derheq dîrok, çand, edebîyyat û bûyerên Kurdistanê diweşîne, hûn rojnama "Diplomat" û xebata wî çawa dibînin?

- Rojnama "Diplomat" şuxuleki pîferz daye ustûye xwe, bi gîlîkî dinê ketîye bin barekî giran. Lî eva bara ne barê dar û qîşane. Eva bara serdani-piya hingive, şekire, gul û sosinê Kûrdistanêye. Eva bara bîna wan merg û çîmana, bîna gul-sosinê welêt, denqê xule-xula cem û kaniyên welêt tîne digihîne me. Em bi rojnama "Diplomat" ê erf edetê kûrdava, dîrok û edebîyyata wanawa daha rînd divine nas. Vê riyêda, ez bi navê xandevanê kûrdêni Nexçivanê xevatkarê rojnama "Diplomat" ê ra zef-zef spas-divêjim.

Hevpeyîn bir: Tahir Silêman

PDK-ê û YNK-ê, yê rolekê dîrokî bilind bilîzin

hîyeta PSK ê û PDK-ê bakur hatîn cem hev û li ser van babetê li jêr hem fikirbûn ku alîkarîya hev bikin û bi hevra kar bikin.

PSK-ê û PDK-ê Bakûr çareser kirina pirsa kurd metodêni aşitî û demokratîk diparêzin. Di vî warî da ci li nav welat, ci jî li dervayî welat, yekhelwestbûnê li berçav digrin û xebatêni bi hevra didin pêşxwe.

PSK-ê û PDK-ê ya Bakûr li dervayî welat, ji bo ku xebatêni rîexistinêni sîvîl û demokratîk xurttir û rîk û pîktir be; ji bo pêkanîna yekitîya platform û hevkarîyen cuda bi hevra hewil didin û her ji bo vê mebestê jî bi hêzîn siyasiyê din ra jî peyvendî dafînin. Ji bo xurt bûna rîexistinêni demokratîk

yên li nav welat, alîkarîya dibin û li gor pêwîstîyêni ji bo damezrandina rîexistinêni usa teşwiq dikin û bi hevra kar dikin.

Pirsa kurd pirsekî netewîye, lema jî ji partîyên me di wê bawerîyêdanin ku pîrsa kurd, tenê di karê bi yekitî û hevkarîya hêzîn welatparêz çareser bibe. Ji bo pêkanîna yekitî û hevkarîya rîexistinêni siyasiyê yên Kurdistana Bakûr, hewil didin û bi vî mebestê jî bangî rîexistinêni siyasiyê yên bakurê Kurdistanê dikin. Divê rîexistinêni hemû besen Kurdistanê hev û din qebul bikin û rîz li hev û di bigrin. Pirsên nav xwe bi riyê dialog û bo mîtoden aştî hal bikin. Ji bo çareser kirina pirsa PDK û PSK piştgirîya xebatêni netewî li parçen hemû

besen Kurdistanê dikin û ji bo peşdabirina dostayeti û hevkarîye di navheyna rîexistinêni kurdan, di hemû besen Kurdistanê da hewil didin.

Peşdaçûnen li Başûrê Kurdistanê, kombuna parlement û helbijartina serokê Kurdistanê û bî zavêni bo yekxistina herdû Hukmetê Kurdistanê, dibe cihê dilxweşîya. PSK û PDK-Bakûr û em destkeftiyêni vî beşa Kurdistanê, wek destkeftiyêni xwe dibînîn û piştgirîya wan dikin.

PSK-ê û PDK-a Bakûr ji hukumeta Tirkîye daxwaz dikin ku zorê bisekinîni û ji bo aram kirina rewşa welat, ji bo çareser kirina pirsa kurd bi mîtoden aştî gavêni xwe bavêje. Her usa em

bengeweziya li Neteweyêni Yekîrtî û Yekîtiya Avrûpa jî dikin ku pirsa kurd bixine rojeva xwe û ji bo çareser kirina vê pîrsê, bikevin nava bîzavêkê.

Ez peymana hevkariya herdû partîyên serekeye Kurdistanâ Bakûr, PSK-ya û PDK-ya Bakûr bi dil û can pîroz dikim. Ji bo vê gavê pîroz ji wanara serkeftin dixwazim.

Ez hêvidarim ku tifaqa wê tevgerê gelê me xurttir bike. Ji bo dest xistina maf û azadiya welatê me, yê gavêne mezin werê avitîn.

Em bi gumanin ku herdû partîyên me, hevkariya xwe bidormîn, bibin qewata tevgera Kurdistanâ Bakûr, partî û rîexistinêni Kurdistanâ Bakûr û din, yê li derdorê xwe bicivîni û ala azadiya gelê me bilintir bikin.

Em hêvidarim, weki herdû Serokêni partîyên me yên başurê Kurdistanê PDK-ê û YNK-ê, yê roleke dîrokîye bilind bilîzin û wê hevkarîye, ji gelanra bikine minak.

Ruhî AZADî

Wek di daxuyanîya Mafêni Mirovi ya Yekîtiya Netewan û di Peymana Rêxistina Ewlekarî û Hewkarî ya Evrûpayê da ji tê xuyakîrin ku wek her netewekî mafê Neteweya kurd jî heye ku, di welatê xwe da azad bîji, di warê dihatîya xweda, bi azadî xwedî mafê bîrdayînê be. Ji bo ku netewa kurd li ser çarenivîsa xwe, xwedi mafekî azad be, tekoşina ku di wî warî da hin bi hêztir û xurttir be, di roja 08.10.2005-de

**Samil
Esgər
Dəlidag**

KÜRD OLMAĞIN QƏBAHƏTİ NƏDƏDİR?

Son zamanlar bəzi cizmaqaraçular, xalqlar arasına nüfəq salmaq üçün dəridən - qabıqdan çıxan boşboğazlar mətbuatda kürdlər barədə heç bir əsasi olmayan yazılar dərc edirlər.

Üzü ağdır Ulu-Tanrı yanında,
Mərdanəlik hər vaxt coşur qanında.
Dost yolunda qıyar şirin canın da,
Kurd olmağın qəbahəti nədədir?

Dostunu - dost, düşmənini düz seçər,
Namusuna, qeyrətinə and içər.
Vətənə son damla qanından keçər,
Kurd olmağın qəbahəti nədədir?

Nə var toplar, nə mal - dövlət aramaz,
Qeyrətini "nərə yükə", aparmaz.
"Kurd, kurd" deyib hay - küy salmaq yaramaz,
Kurd olmağın qəbahəti nədədir?

Kara gəlməz şor - böhtanlar, hədələr,
Yolu azmaz cəhd edilə ne qədər.
Yalan - palan yayan gədə-güdələr,
Kurd olmağın qəbahəti nədədir?

Ünvanına qara yaxmaq hədərdi,
Azərbaycan ürəyində təpərdi.
Bu diyara sinesi bir sıpərdi,
Kurd olmağın qəbahəti nədədir?

LAÇИНLILAR, LAÇИНINIZ HARDADIR

Laçınlılar, Laçınız hardadır?
Laçınlılar, Laçınız dardadır.
Qartal yurdun niye sardadır?
Tablamayıb dərdə, dolun qeyrətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

İgid olub Qaçaq Nəbi babanız,
Mərd sayılıb hər eliniz-obanız,
Ordu basıb çomağınız, yabanız.
Yetin Soltan bəydə olan cürətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

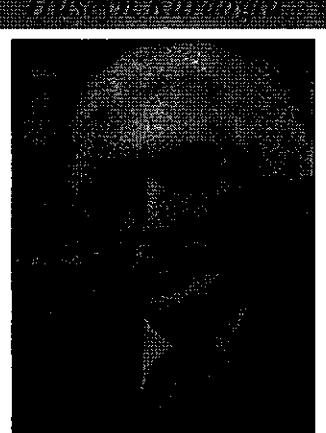
Qaçın adı laçınlıya yaraşmış,
Vaysınmaqla, boş sözlərlə kar aşmir,
Mərd bündəse nə yixılmir, nə çasmır.
Olub-keçən gərek dönsün ibrətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

Gedib gördüm boş kəndləri ağladım,
Bulud kimi dolub, çaytek çağladım.
Görəyib heç kimi qara bağladım,
Bel bağlayıb dağda olan qüdrətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

Minin dəli köhlənləri, amandı,
Qayıdınız kənd - kəsəyə, zamandı.
"İşıqlı"nın beli sanki kamandı,
Dönün geri, şöhrət olun millətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

Düşmən alıb torpaq bölən qayçını,
Bölür, bizdən ayrı salsın Laçını.
Vur, şil-küt et addım açaq qıçını!
Laçınlılar dözməyin bu zillətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

Laçınlılar, Laçınız hardadır?
Laçınlılar, Laçınız dardadır.
Qartal yurdun niye sardadır?
Tablamayıb dərdə, dolun qeyrətə,
Daşnakları yenə salın heyreṭə.

Nəriman Əyyub

DUMAN, AY DUMAN

Lacını salma yadına,
Amandır,duman,ay duman!
Ata yurdunun həsrəti,
Yamandır, yaran, ay duman!

Nə söyləyim qaçqın ele,
Bax gözündən axan selə.
O yurda dönəməyim hələ,
Gümandır, güman, ay duman!

Gilgil çayı coşub daşan,
Qayalarda min bir nisan.
Kürdən da dağdan aşan,
Dumanlı, duman, ay duman!

Mürvət Qədimoglu Həkəri

KÜRD

(Kurd xalqı, onun varlığı barədə tez-tez cəfəngiyatlar yazan bəzi qəzetlərin yazarlarına)

Sən, ey həqiqətə kor baxan insan,
Saxta emelindən yorul, bir usan.
Kurdə şer yapamaz hər yoldan azan,
Çünki haqq yolunun mayakıdır kurd.

Böyük Əbdürrəhman Həjardan bəri,
Yamanlayan saxta, bəd əməlləri.
Mərdliklə uzanar mərdə əlləri,
Dostluğun en qaynar bulağıdır kurd.

Qaçaq Nəbisidir o Boz atların,
Boynunu burandı bil, bəzətələrin.
Qişda qışlaşdırıdost elatların,
Yayda allı - güllü yaylaşdırıdost kurd.

Olsa lə İraqda, İranda, Çində,
Hamıya məhəbbət qaynar içinde.
Bir belə millətlər, xalqlar içinde,
Qardaşığın sənməz çıraqdır kurd.

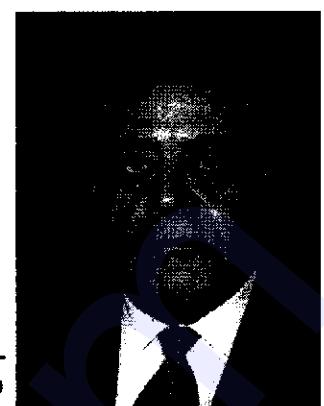
Dostuna eyləməz heç vəde pislik,
Bir üzlüdü, üzə geyməyib üzük.
Arzusu - azadlıq, amalı - düzük,
Haqqın, ədalətin bayraqıdır kurd.

Qəlbən çörəyini kesen insanın,
Uğrunda qurbanlıq edəndi canın.
Min illik qardaşı Azərbaycanın
Dar gündə arxası, dayağdır kurd.

Başı uca gəzər, dolanar dik-dik,
Məqsədi, məramı qardaşlıq, düzük.
Mərdlik, mərdanəlik, kişilik, ərlik-
Adlı süd gölünün qaymağıdır kurd.

*Sinəm döndüsə də gur bulaqlara,
Nəğməm yetişmədi kar qulaqlara.
Qartal adı verdi yapalaqlara,
Kor kimi yan keçdi zəmanə məndən.*

Nüseyn Kürdəoğlu.

Nüseyn Kürdəoğlu

Səndən

Yaltaq dünyasıdır, yalan dünyası.
Talan-talan olan, talan dünyası.
Xalq malını yeyən kalan dünyası,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Həmidən çox idi, çox istedadın,
Qartal qanadı tək qolun, qanadın.
Fəqət maneədir, Kürdəoğlu admı,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Adları verdilər istedadınsa,
Üzdən gözəlliyi olan hər qızı.
Yaxın dosta, əmoğuya, baldızı,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Təxəllüs götürdü yaraşmayanlar,
Paxıl, istedadsız, əyri vicdanlar.
Yalqaqlıq eylədi o soyuqqanlar,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Qulluq eyləyirlər qohumbazlığı,
Xırda yer verirlər yazıq "azlıq".
Tarix boyu belə olub, ay qağı,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Umanda vermir...nece alasan?
Güçün də çatmayırlı qılınc çalasan.
Sənət dağlarında hündür qayasan,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

Rahat yat, Hüseyin, kordu bu dünya,
Çoxları çıxmayan tordu bu dünya.
Nəriman Əyyuba gordu bu dünya,
"Kor kimi yan keçdi zəmanə" səndən.

20.XI.2005.

Şair Yusif Nəğməkarın "Yaniq Kərəm" ya oynaması qardaş şeirinə cavab.

ÖZÜNÜ BOŞ YERA ÇOX YORMA, QARDAŞ

Günde oynayırlar, Yusif Nəğməkar,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!
Çoxların üzündə qalmayıbdır ar,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Qeyrəti azalıb ulu xalqının,
Deyişib cırğı, yolu xalqının.
Bir-birini didir qolu xalqının,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Verib Qarabağı, oynayır toyda,
Toylar ola bilməz artıq bu boyda.

Dostun göz yaşını silmeyənlərə,
Dar gündə dadına gəlmeyənlərə,
Özünü, sözünü bilmeyənlərə
Sərrast söz qamçısı, şallağıdır kurd.

Ömrün baharında, ömrün qışında,
Qartaltək yurd salar qaya qışında.
Namerdle, nadanla mərd savaşında
İgid ərenlərin oylağıdır kurd.

Çoxları qalmayıb keçmişki soyda,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Sizintək qeyrətli olar on faiz,
Keçən kişilərdən qalıbdır az iz.
Unutduq, yadlaşı o ulu Təbriz.
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Tənqid etsən, söyləyirlər dəldi,
Bir çoxları vəhşiləşib zəldi.
Oxunan nəğmələr çox güləməlidir,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Nəğməkar, dilləndir sazda "Dilqəmi",
Görünsün elimin gündəlik qəmi.
Haqsızdıqlar büryübüdür aləmi,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş!

Bu yurd bahalaşmış bazara dönüb,
İşlərimiz azar-bezara dönüb.
Verilmiş torpaqlar məzara dönüb,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Sən deməkə işlərimiz düzəlmir,
Məmurlar hələlik düz yola gelmir.
Sözlərimiz o daş qalbləri dəlmir,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Saya gəlməz toy evləri, sarayı,
Ekranlardan toy etməyi harayla.
Toy-toya calanır, keçdikcə aylar,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Getdi Göyçə, getdi Vedibasarum,
Zəngəzurum, Dərbənd kimi hasarım.
Borçalıda qərar tutmur qərarım,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

İmkanlılar köçür Borçalımızdan,
Naxçıvandan, Sədərkədən, Tovuzdan.
Şalvarsız qalmayıb minlərlə qızdan,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Ekrnlarda çoxdu göbek oynadan,
Baxdıqca xoşlanır avara, nadan.
Qızlar tərbiyəni almır anadan,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Yadlar məskunlaşış Qarabığımı,
Sahib çıxıb gözəl Dəli dağıma.
Əlim çatmır öz doğma yaylağıma,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

Nərimanam, köklənməsə qeyrətim,
Qarabağsız kime lazıム şöhrətim?
Kəlbecerdə talan olur sərvətim,
Özünü boş yera çox yorma, qardaş.

02.10.2005.

Başına qapazdı qelbi qanları,
Sinesinde sazdı dərdli canları.
Saxta əqidəli cir insanları
Kişilik peyvəndi, calağıdır kurd.

Mürvət, kürdü duymaz her nadan, naşı,
Mərdən işiyle ucadır başı.
Kurdə dost deyənin - könül sirdası,
Kurdə xor baxanın göz dağıdır kurd.

SEYÎD RIZA SEROKÊ SERVANEKÎ AZADÎYÊYE

dijmin, kela berxwedana Kurdan bû. Bi gotina Elişer, warê şêran bû. Dêrsim azad bû, azad dijî û dixwest azad bimîne. Dêrsim di Kurdistanê de "Kurdistanek azad" bû. Kulên wê di dilê dijmin de gelek bûn. Ew ji bo dijmin tirs û xof; serêşek mezin bû. Kemalist dixwestin ku otorita xwe bi hemû awayî li Dêrsimê ji pêk bînin û li vê herêma Kurdistanê ji pergala xwe ava bikin.

Lê Dêrsim bi hêsanî nedihat rê. Ji ber vê yekê, wan xwest ku ew pê bi pê Dersimê dabigrin. Di serî de heyetên xwe yên şireti şandin Dêrsimêji dinê istifade kirin; lerewên alewibûna Mustafa Kemal li hawîrdorê belav kirin; betê eşirên Dêrsimê berdan hev; qala avakirina birina riyan û "medeniyet" kirin. Hêdî hêdî dest bi berhevkirina çekên eşiran kirin; di vî karî de jî her carê eşirek ji xwe re bijartın û eşirên din li derveyî bûyeran hiştin.

1937 û "Tevgera Paqijiyyê"
Di sala 1937-an de hêzên dewleta Tirk, li Dêrsimê dest bi "tevgera paqijiyyê" kirin. General A. Alpdogan, di dîrokê de wekî Celadê Dersimê derbas dibe, bi selahiyetek gelek fireh bûbû serokê tevgerê. Gotina wî zagon, şopa

wî xwîn bû. Mirasa bi-hovîti-kuştina Kurdan ji Alpdogan re, ji xenzûrê wî Nûredin Paşa mabû.

Nûredin Paşa "hunera xwe" di serhildana Qoçgiriye de nişan dabû û bi kirin û gotinê xwe navê xwe di dîroka hovitiyye de nivisibû. Gotina xezûrê Alpdogan, Nûredin Paşa ewha bû:

"Me li Tirkîye, yên ku digotin "ZO" qira wan anî; icar dor, a yên ku dibêjin "LO" ye."

Bêguman yên ku digotin "ZO" Ermenî, yen ku digotin "LO" ji Kurd bûn. General Alpdogan bi vê hestê û bi vê ramanê Aviya.

Di serhildana Dêrsimê de hêzên dewleta Tirk, ji balafirê cengê bigire heta gazên jehrîn (çekên kimyayı), hemi çek li dijî gelê Kurd ê destvala bikaranîn.

Gund, tev gundiyan hatin şewitandin û xera kirin; jin, zarok, kal, pîr, bi sedan mirovên Kurd di şikeftan de bi jehrîrinê hatin kuştin. Dîroka mirovatiyyê li Dêrsimê bû şahidê hovîtiyyen nehatine dîstin. Di navbera salên 1937 û 1938-an de li Dêrsimê bi hezaran mirovên Kurd ji aliye Tirkê hov ve hatin kuştin.

Herçiqas iro peyva "Serhilda na Dêrsimê" wek peyveke dîrokî cihê xwe sitandibe jî, bi rastî li Dêrsimê serhildanek tunebû.

Levra:

1) Jixwe Dêrsim heta sala 1937-an herêmek serbixwe bû.

2) Serhildan, bi xebatên rêxistinî ve, li gor hin plan û bernaman pêk tê. Ev yek li Dêrsimê tune bû. Li hember êriş û hovîtiya Tirkan li Dêrsimê raperinek Kurdan pêk hatibû.

Serokê Serhildana Dêrsimê, Seyid Riza bû. Dr. Nûrî Dêrsimî û Elişer (Ev herdû kes serokê serhildana Qoçgiriye ji bûn) alîkar û şêwirmendêñ herî girîng ên Seyid Riza bû. Di serhildanê de rista jîna Seyid Riza, Besê û jîna Elişer Zerîfî ne hindik bû. Elişer, bi bêbextî, ji hêla birazîye Seyid Riza, Rehberê ku xwe firotibû dewleta Tirk ve hat kuştin; Dr. Nûrî bi pêşniyara Seyid Riza derket derveyê welêt.

"Ez 75 salî me. Va ye ez jî dibim şehîd û tevi şehîdên Kurdistanê dibim. Serhildan têk diçê; lê belê Kurd û Kurdistan dijî û xortêñ Kurd dê heyfa (tola)me bistîn... Bimîrin talankar, qatîl û zalim! Bimire hikumeta bê rûmet û derewkar!"

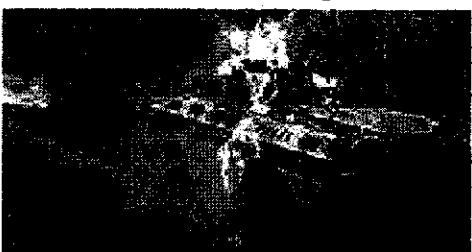
Kurdistan di serhildanan de dijî. Kurdistan di berxwedanan de dijî. Rihet razî, Seyid Riza!
Rihet razî, şehîdên Kurdistanê!
Ciwanêñ Kurd tola we distîn!...

Li Stenbolê kurdan agir berda panzerekê

20.11.2005-îro li Stenbolê li taxa Kuçukçekmeçeyê, grupeka kurdan ji bo protestokirina têra dewleta tirkan ya li Şemzînanê, xwenîşandanek pêk anî û di

navbera polîsîn tirkan û ciwanêñ kurd de pevçün çêbû. Ciwanêñ kurdên xwepêçayî bi molotofkokteylan agir berda panzerekâ polisan. Her iro taxa Beyogliya li Stenbolê jî dor 150 kesan têra li Şemzînanê protesto kir û di van bûyeran da 12 kurd hatin binçav kirin.

Li Mêrsinê jî zêdetirî 100 kurdan têra li Şemzînanê protesto kir û polîsîn tirkan gulle berdan û li beşdarêñ xwenîşandanê kir û xorkekê bi navê Murat Demir hat kuştin.

Têrorîstan li Xaneqinê 74 kurd kuştin

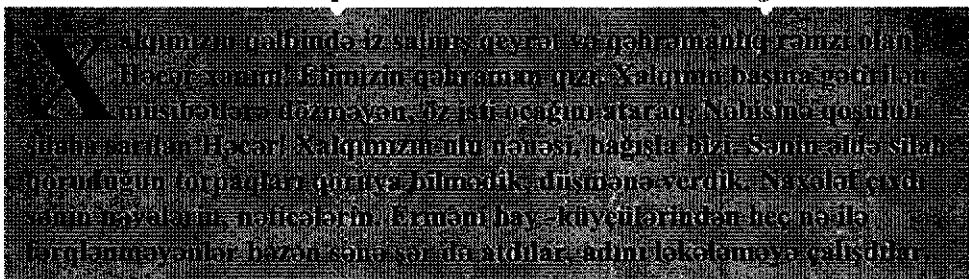
XANEQIN, 18 11 2005-Du têrorîstan iro dema nimêja iniyê xwe li du mizgeftîn Xaneqinê teqandin û di vê êrişä têrorîstî de 74 kurd hatin kuştin û 150-i jî birîndar bûn .

Têrorîstên xwebombakirî çûn mizgefîta Şêx Murad û Mizgefîta Mezin ya Xaneqinê û tam di dema qelebalixa nimêja iniyê de teqandin.

Midûrê nexweşxaneya Xaneqinê Kamiran Ehmed piştarst deke ko 74 kes hatine kuştin û 150 jî birîndar bûne û ew dibêje gelek laş zehmet e ko mirov bizane

ka yê kê ne. Xaneqin bajarekê Kurdistanê ye û pişti hilwêşandina desthilata Sedam Hisêni kurdan piraniya ereban ji Xaneqinê derxistin.

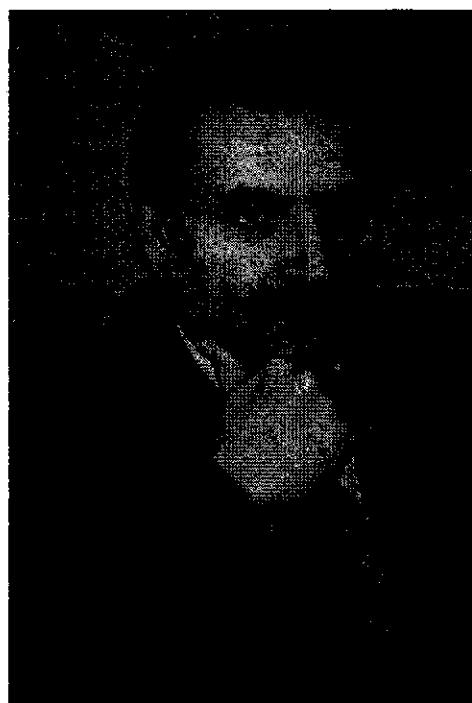
Ruhunu incidənlər, tariximizi saxtalaşdırınlar qəhrəman oğul-qızlarına bohtan atanlar, ləkə yaxanlar, onları gözdən salmağa çalışanlar, bu xalqın övladları deyillər. Onlar unudurlar ki, böyük bir nəsil Nəbinin, Həcər xanının qəhrəmanlıq laylaları ilə dolu olan besiklərdən çıxmışlar. Həmin nəsil indi də yaşayır. Onlar xalqımızın keçmişini, onun qəhrəmanlıqla dolu taqixini saxtalaşdırmağa imkan verməyəcəklər.

Adı qəhrəmanlıq tariximizin şanlı səhifəsinə yazılan, həyatın hər cür ağrı - açısını görmüş, onun haqsızlığı, sərtliyi ilə erken üzləşən Həcərin ömrü at belində keçmişdi. O, əldə tüsəng Nəbiyə arxa olmuş, Nəbiylə özünü xoşbəxt sanmışdır.

Həcər Nəbinin mübarizəsini həyatının mənası bilməşdir. Zülmkar bəylərə, qaniçən ağalara qarşı mübarizəsini Həcər xanım Nəbinin ölümündən sonra da davam etdirmiş, bu gün nənələrimizin, analarımızın mərdlik - mərdanəlik sırvolu hesab edilməkdədir. O, eyni zamanda xalqımızın qadınlara məxsus olan kişiye, ərə arxa- dayaq durmaq, ərinə ömür boyu, hətta onun ölümündən sonra da belə sadıq qalmaq nümunəsi kimi xalqımızın gözündə ucalmış, qeyrət nümunəsinə, sədaqət simvoluna çevrilə bilməşdir.

Nəbi də Həcərlə nefəs alır, coşub - çəglayırdı. Həcər yanında olanda Nəbinin qüvvəsi bira-beş artır, gücqürdəti el- obaya sığmırı. Həcər Nəbinin döyünen ürəyi, vuran əli idi. Nəbi öz cəsür həyat yoldaşı və yaxın silahdaşı olan Həcər xanımıla fəxr eləyirdi. "Həcərsiz mən bir gün də yaşa bilmərəm. Həcər yanında olanda elə bilrəm ki, dağ- daş da hamısı mənim qoşunumdur" - deyirdi.

Heç təsadüfü deyildir ki, Həcərin

hünərini, qəhrəmanlığını Nəbi ilə qoşlaşdırın xalq ona mahinlər qoşur, nəgmələr oxuyurdu.

...Nəbinin gözləri aladır, ala,
Qoç Nəbi olubdu düşmənə bəla.
Nəbinin məsgəni uca bir qala,
Qoy sənə desinlər, ay Qaçaq Nəbi,
Həcəri özündən, ay qoçaq Nəbi!

Dağların başları dumandı, duman,
Nəbidən çəkirlər zahımlar aman.
Qoç Koroğlu kimi Nəbi qəhrəman,
Qoy sənə desinlər, ay Qaçaq Nəbi,
Həcəri özündən, ay qoçaq Nəbi!

Nəbinin qaşları qaradı, qara,
Düşmən ürəyinə vurubdu yara.

Bəyləri, xanları gətirib zara,
Qoy sənə desinlər, ay Qaçaq Nəbi,
Həcəri özündən, ay qoçaq Nəbi!

Gün çıxıbdı günortanın yerinə,
Həcər xanım qalxb atın belinə.
Əşrəfi, murvari düzüb telinə,
Qoy sənə desinlər, ay Qaçaq Nəbi,
Həcəri özündən, ay qoçaq Nəbi!..

igid qadın mərdliklə muqavimət göstərmış və qəzəblə ona demişdir: "Alçaq, məni nə hesab edirsən? Haradan gəlmisən, yoluna geri qayıt, yoxsa xeyir aparmazsan!" Əhməd xanın oğlu bu sözlərə məhəl qoymayıb irəli cumanda Həcər Aynalısını götürüb "Yaramaz, məni kimsəsiz görüb nə

BAĞIŞLA, HƏCƏR NƏNƏ

Mürvət Qədimoglu Həkəri.

Xalqımızın rus köləlliyyinə, rus zülmünə, yerli nadan bəylərə, zülmkar kəndxudalara qarşı mübarizə tarixində Həcərin öz layiqli yeri vardır. Həcər Xanlı qızı təxminən 1860-ci ildə indiki Qubadlı rayonun Yuxarı Mollu kəndində anadan olmuşdur.

O, Nəbiyə ərə getdikdən sonra Azərbaycanda başlanan kəndlili hərəkatına qoşulmuş, əlinə silah götürərək 25 ildən artıq at belində qoçaq həyatı keçirmiştir.

Həcəri tora salmaq, mübarizədən çəkindirmek, Nəbiyə qarşı qoymaq üçün neçə-neçə hiylə işə düşsə də, vədlər verilsə də Həcər hər dəfə öz xalqına, həyat yoldaşı və yaxın silahdaşı - arxadaşı olan Nəbiyə sədaqətlə olduğunu sübut etmişdir.

Həcər xanım namusunu hər şeydən üstün tutan, uca sayan, məhəbbətini müqəddəs, toxunulmaz hesab edən mərd, viqarlı bir qadın idi.

Onun haqqında çoxlu əhvalatlar, rəvayətlər və əfsanəyə çevrilmiş həqiqətlər var. Belə əhvalatların birində deyilir ki, Nəbi zindanda olanda Əhməd xanın oğlu Həcərə hücum çəkib, namusunu ləkələmək istəyəndə,

hesab edirsən?! Al payını!.." - deyərək, onun meyidini yerə səmişdir.

Həcər xanının igidiyi, mərdliyi, Nəbiyə sədaqəti haqqında çox belə əhvalatlar vardır.

Cənubi Azərbaycanda olan zaman Nəbi tutulub zindana salılmışdı. Bunu eşidən Həcər bir neçə döyüşçü yoldaşlarından götürərək, gecə ikən həbsxananın arxa tərəfindən Nəbini və Mehdiyi zindandan xilas etmişdir.

Həcər dəfələrlə döyüşdə yarananmış, qeyri - bərabər vuruşda tutulub həbs olunmuş, hər cür əzab və iztirablara kişi kimi dözmüşdür. Heç vaxt sarsılmamış öz taleyindən şikayətlənməmişdir. Həcər həmişə deyərdi: "Öləndə də düşmən qabağında mərd dayanmaq lazımdır!"

Bağışla bizi, Həcər nənə! Bağışla bu naxələf nəvə-nəticələrini. Onlar düşmənin qabağında mərd dayana bilmədilər. Sənin qoruduğun torpaqları düşmənə verib qaçırlar. Üstəlik də sənə cürbəcür böhtanlar atmağa çalışırlar...

Sənin ruhunu incitdiyimizə, adına ləkə gətirdiyimizə görə bağışla bizi, Həcər nənə!

Li Geverê ji bo definkirina cenazeyan 50 hezar kes dimeşin

Cenazeyən 3 kesən di encama gulebarankirinē polis û timən taybet de ya di dema çalakiya protese tokirina büberen
Şemzinanē dē, jiyana xwe ji dest dabûnji Mizgefta Hecî Ubeyt hatin hildan.

Ji bo 3 kesən ku di encama gulebarankirinē de jiyana xwe ji dest dan ên bi vavén Ergin Menges, A. Haluk Geylanî û İslâm Barti ku cenazeyən wan li Mizgefta Hecî Ubeyt têñ girtin,
50 hezar kes ber bi mizgeftê ve dest bi meşə kir. Meşa ku 2 hezar kes peywirê dikin, banga hişyarbına li dijî pro-

vokasyonan tê kirin.
Girseyə ji 50 hezaran pêk tê ya cenazeyan hil-dide, pankartê mezin a li ser "PKK-APO"nivisi vekir û dowizən "Erdogan Roj TV berde li gulebarankirina gel binêre".

Roj TV weşana me ye xwe tevlê nekin," "Vira Kurdistanê ji vir derketin tune ye."

Her wiha girse pankartên soza tolhildana kesen jiyana xwe ji destayin didin û gerêdayına wan a bi Serokê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û PKK? re tîne ziman hildan.

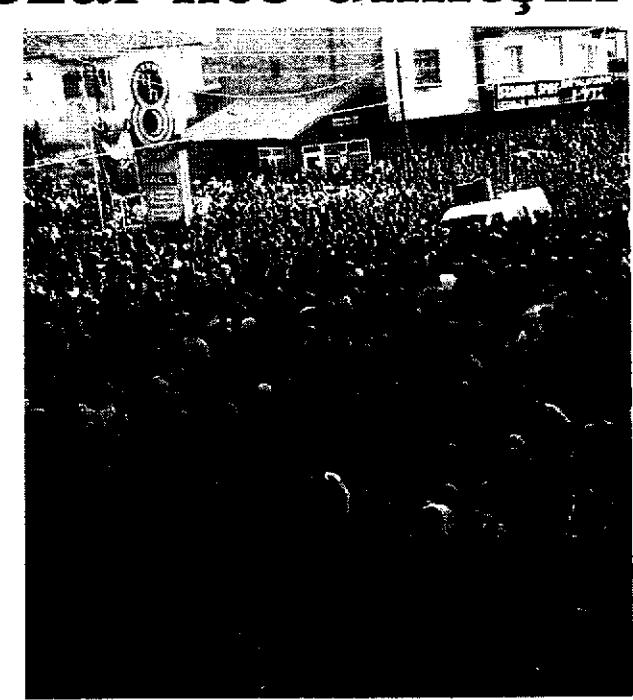
HƏSRƏT

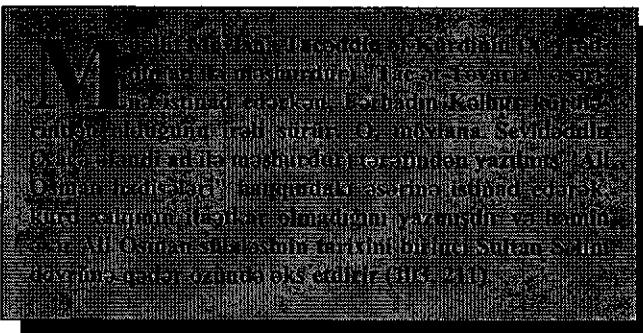

Sənə tarix boyu
Haqsızlıq oldu.
Anaların gözü
Qan yaşıla doldu.
Şəhidlərin yolu
Haqqın yoludur.
Bir gün alışacaq
Ədalət odu.

Eşit, ey Kürdüstən,
Eşit, ey Vətən.
Candan keçsək belə,
Keçmərik səndən.
Bizi basa bilməz
Ən vəhşî ordu.
Yanır qəlbimizdə
Kurdüstən odu.

Bizim qəlbimizsən
Böyük Kürdüstən.
Şəhidlərin oldu
Dillərdə dastan.
Qadınlardan er kimi,
Canlarını verdilər.
Yolunda qurban.

Övvəli ötən sayımızda

Bidlisi "Lur" adının mənşəyi haqqında izahında Hafiz Əfrunun "Zübdət et-Təvarix" kitabından bir mənbə kimi istifadə edir.

O, İbn-Xəldunun "Yafe" tarix kitabına istinad edərək İsmailiyyə xəzinəsinin 1171-ci ilde Səlahəddin Əyyubi tərəfindən alınmasını qeyd edir və bir sıra digər məlumatlar verir (76, 71-73).

Bidlisi Səlahəddin Əyyubi zamanında Diməşq hökməri Məlik Əfəl tərəfindən Əşqlan (Diməşqin yaxınlığında) şəhərinin dağılması və ehalinin ağır vəziyyətə düşməsini "Mir'at el-Canan" tarixinə istinad edərək yazmışdır. O, Kürdüstan coğrafiyasını verəkən Həmdullah Qəzvininin 1339-cu ilde yazdığı əsərində bir mənbə kimi istifadə edir, Həmin əser Şərəf xan Bidlisinin en çox istifadə etdiyi mənbələrdən biridir. O, Çingiz xan dövründə kurd əmirliklərindən alınan vergilərin miqdərini da həmin əsərdən götürmüşdür (63, 117-129; 76, 353-356).

"Şərəfnamə"nin müəllifi Sultan Cəlaləddin Xarəzminin öldürülmesi faktını Şeyx Rükneddin Əlaüddövən Simnənin "İqabiyə" əsəri, Hemdullah Qəzvininin "Tarixi qızıl" və Dövlətşah Semərqəndinin "Tezkirət əş-Süəra" əsərlərinə istinadən yazmışdır. O, Cəlaləddin Xarəzminşahın, Bidlis və digər kurd vilayətlərinə gəlməsini qeyd edərək yəna da həmin əsərdən istifadə etmişdir (66, 149-163; 76, 352-368).

Müəllif Bidlis vilayəti haqqında danışarken Firuzabdinin "Qamus" əsərindən istifadə edərək yazar: "Bidlis havası və suyu yaxşı olan yere deyilir" (111, 214; 76, 335).

Bidlisi həmin bölmədə Bidlis vilayetində çıxan bir sıra elm xadimlərini de göstərir. O, həmin izahında "Nəfəhat əl-Üns" əsərindən bir mənbə kimi istifadə etdiyini və bu əsərin Əbdürəhman Cami tərəfindən yazıldığını qeyd edir (76, 345).

Lakin Katib Çeləbi "Nəfəhat" əsərinin müəllifi Cami deyil, Əbutahir əl-Kürdi olduğunu göstərir (103, 15). Bize görə Bidlis Əbdürəhman Caminin "Nəfəhat əl-Üns" əsərindən istifadə etdiyi kimi, Bidlis alimi Əbutahir əl-Kurdinin de "Nəfəhat" adlı əsərindən istifadə etmişdir, lakin o bunu göstərməmişdir. Müəllif Əmir Teymurun 1393-cü ilde Kürdüstan işgal etməsini XV əsrin bir sıra mənbələrində göstərildiyi kimi verir. Lakin istifadə etdiyi mənbələrdən təkcə "Şərəfnamə"nin adını qeyd edir (77, 687; 76, 120).

Bidlisi 1421-ci ildə Şahruş Mirzənin (Əmir Teymurun oğludur) Kürdüstanə gəlməsini və bir sıra kurd əmirlərini öz itəti altına alması da XV əsərin digər mənbələrində qeyd edildiyi kimi göstərir. Lakin o, dövrün mənbələrində yalnız "Metlə-üs-Sədein" (108, 449-450; 76, 378) və Məcmə-ül bəhreyn" əsərindən istifadə etdiyini qeyd edir.

Tədqiqat prosesində Bidlisinin izah etdiyi hadisələr

Bidlisi burada mongolların cinayətini humanist bir tarixçi kimi qələmə almışdır. Müəllif bir sırə məşhur şairlərin, o cümlədən Firdösvinin "Şahnəmə"sindən, Hafiz Şirazinin "Divan"ından, tacik şairi Əbdürəhman Caminin "Xirədnamə"sindən və digər ədiblərin əsərlərindən istifadə edərək, öz əsərini hem məzmun və hem də bədii cəhətdən zənginləşdirmiştir.

Bidlisi istifadə etdiyi mənbələrdən bəzilərinin müəllifini göstərərək əsərin adını qeyd etmir və yaxud da əsəri göstərərək öz müəllifini qeyd etmir. Tədqiqat zamanı bunlardan bəziləri müəyyənləşdirilib qaydaya salınmışdır. Bununla bərabər, tədqiqat prosesində 1393-cü ildə Teymurlaşın Cəmlik adlı yerde (Mardin yaxınlığında) düşərgə salması, Kürdüstan əmirlərindən bəzilərindən yalnız "Metlə-üs-Sədein" (108, 449-450; 76, 378) və Məcmə-ül bəhreyn" əsərindən istifadə etdiyini qeyd edir.

Tədqiqat prosesində Bidlisinin izah etdiyi hadisələr

müstəqilliklərini itirmiş və osmanlılarım bir vassalına çevrilmişdir. Təessüf ki, bu dövrde Osmanlı sultanlarının təşəbbüsü ilə Kürdüstan'da baş verən bəzi dəyişikliklər "Şərəfnamə" de lazımi qədər işqalandırılmışdır.

Bələliklə, Bidlis öz əsəri üzərində işləyərək bir sırə tarixi mənbələrdən istifadə edir və həmin mənbələr öz əsərində əks etdirir ki, bu da özlüyündə tədqiqat işi üçün çox faydalıdır.

Bidlisinin XVI əsr Azərbaycan və İran tarixinə aid verdiyi məlumatlar çox səciyyəvidir. Çünkü bu məlumatlar onun şəxsi müşahidəsinin inikasıdır. Bidlisinin əvvəlki mənbələrə istinadən verdiyi məlumatlar nağıl tərzində, keçmiş müəlliflərin yazdıqlarınamın eyni təkrarı olduğu üçün təqibət layiqdir. Çünkü Bidlis

bir mənbə kimi de çox qiymətlidir. Onu ilk dəfə görkəmli türk tarixçisi Katib Çeləbi (1591-1656) öz əsərində "Tarix Mir Şərəf xan əl-Bidlisi" adı ilə qeyd etmişdir.

Katib Çeləbi Mir Şərəf xanın tarix kitabının iki hissədən ibarət olduğunu göstərərək yazar: "Onlardan biri kurd hökmərləri haqqında məlumat verir, digəri isə xəberlər məcməsidi" (105, 234).

Katib Çeləbi "Şərəfnamə"nin yazılımasından 40 il sonra, yəni 1635-ci ildə yazdığı "Cahannümə" əsərində "Şərəfnamə" dən daha çox istifadə etmişdir (101, 410-430).

Bələliklə, bir daha aydın olur ki, Katib Çeləbi "Şərəfnamə" dən istifadə edən ilk Şərəf müəllifidir.

"Şərəfnamə" dən istifadə edən müəlliflərden biri de Katib Çeləbinin müasiri olan türk

şəxsiyətində varlı bir tacir balığı çox olan çayı pəşədən icarəyə götürür... və ovçular hazırlayırlar. Lakin ov vaxtı hər ne tuturlarsa balıq yox, ilan olur. O, ilədən sonra həmin çay bir daha icarəyə verilmir" (74, 382). Bidlis bu haqda qeyd edir ki: "Yaz aylarında çayın suyu çoxaldığından balıq göldən çaya gelirdi. Əhali istədiyi qədər balıq tuturdu. Mənim zamanımda dövlət memurları həmin çayı icarəyə verirdilər. Təsadüfən o il balıq sudan kənara çıxmadi... Bələliklə də, o çay daha icarəyə verilmədi" (76, 355-356).

Jan Batistin əsərində "Şərəfnamə" dəkili oxsar hadisələrə təsadüf etdiyimizə baxmayaraq, müəllif öz əsərinin heç bir yerində Bidlisinin əsərinin adını çəkmir. Fransız səyyahının Bidlis əmri ilə görüşməsi və hər iki müəllifin əsərlərində balıq hadisəsinin cənvi məzmunda verilməsi, V.Velyaminov-Zernovun yazdığını görə "Şərəfnamə"nin ən yaxşı əlyazmasının Fransada olması (76, 22) belə bir fikir doğura bilir ki, Jan Batist "Şərəfnamə" dən istifadə edən və onun əlyazmasını Fransaya aparan ilk avropalıdır. Ancaq XIX əsrin əvvəllerində Avropana D'Erbelo özünün "Tarix əş-Şərəf xan əl-Bidlisi" və "Tarixi ekrad" adlı məqaləsində "Şərəfnamə" dən geniş bəhs etmişdir. O, bu məqaləsini yazarkən, Katib Çeləbinin bibliografik cədvəlindən istifadə edərək onun "Şərəfnamə" haqqındaki qeydinin bədii tərcüməsini vermişdir. Artıq bu dövrən etibarən "Şərəfnamə"nin əlyazmalarının Avropana mövcud olması ayrıca kurd tarixi ilə məşğul olan şərqsənəslərin nəzər-diqqətini cəlb etdi.

Məşhur ingilis şərqşünası Con Malkom 1815-ci ildə özünün "Iran tarixi" adlı əsərini nəşr etdi. O, həmin əsərində "Şərəfnamə" yə istinad edərək, kürdlərin iranlı olduqlarını irəli sürürdü (97, 8).

1826-cı ildə "Şərəfnamə"nin tərcümə edilməsi fikri rus şərqşünəslərinin nəzər-diqqətinə cəlb eddi. Həmin ildə rus şərqşünası M.Volkov "Asiya" jurnalının 8-ci nömrəsində çap etdiyi məqaləsi ilə "Şərəfnamə" və onun müəllifi haqqında bir sıra məlumatlar verdi (133, 210).

V.Velyaminov-Zernov qeyd edir ki: "1826-cı ildən sonra "Şərəfnamə" Avropana öz elmi dəyərini tapdı. Elma bu xidməti etmək şərəfinə isə Rusiya və rus alimləri nail oldular" (76, 14).

Bu zaman Peterburq Şərəf Dilləri İnstututun professoru Ş.Fren "Şərəfnamə"ni tərcümə etmək fikrinə düşdü. Lakin onun səhəhetinin pozulması belə bir işin icrasına mane oldu (76, 15).

1856-cı ildə Peterburqda Peter Lerxin redaktorluğu ilə kürdlərin əcdadları haqqında bir tədqiqat əsəri hazırlanırdı. Həmin əsərin yazılımasına "Şərəfnamə"nin əlyazmasından tarixi bir mənbə kimi istifadə edilmişdir (20, 25).

Davamı gələn sayımızda

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAME" ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ ƏSƏRİNDƏN BİR PARÇA

dövrün bir sıra mənbələri ile müqayisə olunurdu, bir çox hadisələr məzmun etibarı ilə bir-birinə oxşar və yaxud da eyni formada verilmişdir.

Bələliklə, demək olar ki, müəllif mənbələr əsasında tarixi hadisələri izah edərək təhrifə yol verməmiş və orta əsrin digər müəllifləri kimi, bütün hadisələri nağıl tərzində təkrar etmişdir. Bidlis əsərinin ikinci cildində Ali Osman süləlesinin tarixini yazarkən istifadə etdiyi mənbələrdən Qazi Əhməd Qaffari Qəzənvinin "Tarixe cahan ara" əsərinin adını çəkir. O, "Şərəfnamə"nin I cildində Luristanda hökmərlərən kurd tayfalarının tarixini də əsasən "Tarixe cahan ara" əsərinə istinadən yaxmış (76, 20-52; 100, 167), lakin əsərdən istifadə etdiyini qeyd etməmişdir. Bidlis Ali Osman süləlesinin tarixindən bəhs edərək, onların yaşadığı ilk şəhərin Merv olduğunu qeyd edir. Müəllif həmin şəhərdə mongolların törətdikləri cinayətlərdən bəhs edir. O, bu haqqda olan faktları Xondəmirin "Həbib əs-Siyar" əsərindən iqtibas etdiyini göstərir.

Bidlisi əsərinin hər iki cildi üzərində işləyərək təkcə tarixi mənbələrdən deyil, bədii ədəbiyyatdan da istifadə etmişdir. O, Merv şəhərində günahsız ehalinin mongollar tərəfindən kütləvi surətdə qırğını təsvir edərək Ömər Xəyyamın aşağıdakı rübatını qeyd edir. 87, 10; 78, 7.

(Tərcüməsi: Piyalənin tərkibi meyle birləşdikdə məst onun sindiriləməsi rəva bil-məz.)

Kimin məhbəbbəti üçün birləşən gözəllərin başı, ayağı və qolları-bax kimin qəzəbile sindirildi.

lerinin böyük təntənə ilə onun görüşüne gelməsi və onların Teymurleng tərəfindən semi-mi qəbul edilməsi də məlum oldu. Bir sıra hadisələr XV əsərin mənbələrdən Şərəfəddin Əli Yəzdinin "Zəfərnama" sində, Nizameddin Şəminin "Zəfərnama" sində, (77, 372-373; 126, 149-150), Mirxonundan "Rövzət es-Səfa" əsərində və Bidlisinin "Şərəfnamə" sində (112, 35) eyni məzmunda qeyd edilmişdir. Məsələn, Əmir Teymurun həmin düşərgədən Sultanıyyədə olan ailisi üçün göndərdiyi hədiyyənin Şeyx adlı bir şəxs tərəfindən qarət edilmesi də dövrün mənbələrinə dələdiği kimi qeyd edilmişdir. Məsələn, Əmir Teymurun həmin düşərgədən Sultanıyyədə olan ailisi üçün göndərdiyi hədiyyənin Şeyx adlı bir şəxs tərəfindən qarət edilmesi də dövrün mənbələrinə dələdiği kimi qeyd edilmişdir. Təkcə "Şərəfnamə"nin müəllifi həmin şəxsin kurd Bəxti qəbilesindən olduğunu eləvə etmişdir. Bicə "Şərəfnamə"nin bu qeydiyyatı doğru deyildir. Çünkü Bidlisinin mənsub olduğu Ruzəki tayfası ilə Bəxti tayfası arasında uzun zaman mübarizə və tayfa vuruşması davam etmişdir, ola biler ki, təkcə "Şərəfnamə"nin müəllifi o nöqtəyi-nəzərdən həmin şəxsin Bəxti kurdlarına mənsub olduğunu irəli sürmüştür.

Bidlisinin istifadə etdiyi mənbələr yalnız XIII-XV əsərlərin mənbələri olmuşdur. O, XVI əsrin bir çox hadisələrini özünün şəxsi müşahidəsinə və öz sözü ilə desək "doğru danışan qocaların məlumatına əsasən yazmışdır" (76, 8). Ona görə de Bidlis öz əsərində yalnız XVI əsr mənbələrindən yalnız "Tarixe cahan ara"nın adını qeyd etmişdir.

XVI əsr kurd xalqının tarixinde xüsuslu əhəmiyyət kəsb edir. Çünkü həmin əsrin əvvələrindən başlayaraq, bir sıra müstəqil kurd əmirlikləri Osmanlı himayəsinə keçməklə öz

TARİXŞUNASLIQDA "ŞƏRƏFNAME" DƏN İSTİFADƏ EDƏN TARİXÇİLƏR

Aparlığımız tədqiqat və istifadə etdiyimiz mənbə və ədəbiyyatlardan məlum olur ki, sonrakı müəlliflər XV-XVI əsrin kurd və Kürdüstan tarixinə aid zəngin bir mənbə olan "Şərəfnamə" sahibinin sözü üzrə bu şəhəri (Tiflis) İskəndər Zülqorneyin xəzinədər Bitlis bina etdirmişdir. Van əyalətindəki Bidlis şəhərinin də o yapılmışdır" (48, 315).

Bidlisi qeyd edir ki, doğru, düzgün rəvayətə görə Bidlis İskəndərin qulamlarından birinin adıdır. O, həm Bidlis qalasının və həm də vilayətin (Bidlisin) banisidir (76, 335).

Sonra Övliya Çeləbinin əsərinin bir çox yerində "Şərəfnamə" dən faktlar götürir və ondan tarixi bir mənbə kimi istifadə etdiyini qeyd edir. Bu iki Şərəf müəlliflərindən sonra, yəni 1669-cu ilde "Şərəfnamə"ni türk müəllifi Mehəmməd bəy Əhməd bəy türk dilinə tərcümə etmişdir (133, 70). Bundan sonra "Şərəfnamə"nin Şərəfə uzun zaman bir mənbə kimi istifadəsini qaldığını güman etmək olar.

"Şərəfnamə" dən istifadə edən Avropana müəlliflərinə golidakdə, demək olar ki, XVII əsrdən başlayaraq, həmin əsər bir mənbə kimi onların nəzərini özüne cəlb etmişdir. Tədqiqat zamanı məlum oldu ki, 1632-1668-ci illərdə fransız səyyahi Jan Batist altı dəfə Orta və Yaxın şərqi ölkələrinə səfər etmişdir. O, həmin səfərlərində Kürdüstanı gezmiş və Bidlis əmri Əbdəl xanla şəxsnə gorüşmüştür.

Jan Batistin yazdığını görə o, Əbdəl xana hadiyyələrini vermiş və Əbdəl xan da öz növbəsində ona öz hörmətini göstermişdir (74, 382).

Jan Batist özünün "Şəfərnəmə" əsərində "Şərəf

CƏNAB MƏSUD BARZANI VƏTƏNƏ DÖNDÜ

20.10.2005-ci ildən
20.11.2005-ci il tarixdək
Kürdüstan bölgəsinin prezidenti cənab Məsud Barzani Amerika və Avropana uzun müddətli diplomatik və siyasi səfərindən döndükdən sonra jurnalistlərlə mətbuat konfransı keçirmişdir. O, verdiyi müsahibəsində demişdir:

"Mən çox şadam ki, müqəddəs vətən torpağına qayıdım. Bununla belə vətənin Xanəqin şəhərində baş verən terror aksiyasında şəhid olan və yaralanan qardaş - bacılarımın düşdürüyü vəziyyətə görə çox üzgünəm."

"Bundan sonra bölgə prezidenti şəhidlərin qohumları-

na və ailə üzvlərinə başsağlığı verdi, onlara Ulu Tanrıdan səbr dilədi. Amerika səfərində açıqlama verən prezident dedi: "Mənim Amerika prezidenti Buş və başqa dövlət rəsmlərilə önməli görüşəm oldu. Görüş zamanı cənab Buş ürək açıqlığı ilə bizi emin etdi ki, İraqda demokratik proses başa çatana, sülh və əminənanlıq bərpa olana qədər ABŞ sizinlədir. Buş xüsusi olaraq, Britaniyanın baş naziri Toni Bleyer de ABŞ kimi bizimlə olacağını bildirdi. Almaniyada biz xanım Enqla Merqələ ilə görüşdük. İraqın hal-hazırkı durumu və bütövlükde Kürdüstanın vəziyyəti barədə ona məlumat verdik."

Sonra Cənab Məsud Barzani İtaliyada papayla və panının baş naziri Birliskanı ilə də görüşdüyüünü vurguladı:

"Papa ilə bizim görüşümüz çox mənalı və məzmunlu keçdi. Kürdüstan yüksək bir mərhələyə çatıb. Kürdüstan da yaşayan xalqlarımızın rolü ondan ibarət olmalıdır ki, İraq federal, demokratik çox partiyalı respublikamızın varlığının duruluşunu və təmizliyini aşkar çıxarsın!"

Konfransın sonunda cənab Məsud Barzani mətbuat konfransına gələnlər öz rəziliyin və təşkkürün bilidir. Jurnalistlərdən birinin "nə vaxt hər iki hökumət qurumu birləşəcəkdir?" - sualını da cavablandırdı. O, bildirdi ki, çox güman, biz bütün imkanlarımızdan istifadə edərək çalışacaq ki, hər iki idarəcili birləşə bilsin. Əgər bu alıma zasa, o zaman mən parlamente gedərək, kurd xalqına bu işin əhəmiyyəti barədə aydınlaşdırıb.

Serokê Kurdistanê: Emê hemû pêkolan bikin ji bo yekgirtina herdu idareyan

Piştî ku birêz Mesud Barzani serokê Kurdistanê ji serdana xwe yê siyasi ü diplomaşı bo Amerika û Europa vegerfya welat, konferanse rojnamegerf hate girêdan û birêz serokê Kurdistanê peyvek bo serdana xwe got û bersiwa rojnamevana jî da. Di dest pêkê de birêz got: "bê gunan ez kîfîkweşim ku vegerim bo axa welat yê pîroz, lê hev dem pir xembarim bi wa bûye: i bil tezinî ku li Xaneqînê rûdaye, ku bû egera Şehîdbûn û birîndarbûna hijmareke pir ji xûşk û birayên me".

Herweha birêz serokê Kurdistanê serxaşî xwe bo malbatên şehîdan derbir, pişt re derbarê seferê xwe got: "Di serdana me da me çapîkeftin li gel serok Buş û cîgrê wî û berpirsîn din yên Amerika kir, ew jî cihê kîfîkweşîya me ye, serok Buş em dilniya kirin ku me bi ci nahêle ta pros-eya dîmokrasîye li Îraqê

cihê xwe negre, herweha ez dixwazim gelî Kurdistanê bi taybetî û gelî Îraqî bi giştî dilniyâr bikim ku dostek û pişt û penayek me bîhêz heye ew jî wîlâyeten yekbûyi ya Amerika ye, bi taybetî serok Bush, herweha bi hemû şewyan Tonî Bilîr serokê wezîren Berîtanîya hemû ew helwîst hebû".

Li Elmanîya jî em li gel

xatûn Engîla Mîrgîl ku nuh bûye şîritvanê Elmanîya civîn û me behsa rewşa me kir, di daweriya me de piştî wan guhartinan dibe siyasetek meqûl û nêzîktir dibe ji rewşa "raqê û Herweha birêz Barzani got: Li Îtfîya jî me Bîrîskonî serokê wezîren Papa dîd ku bûyerek pir girîng bû li rûyê menewî, pir dil soz bû li gel kîşeyen me, di bawerîya min de derfetek bas heya bo pêwendîyen bîhêz li gel vê welati, xuyaye kîşeyâ gelî

Kurdistanê gîhişte asteki bilind, herweha rolê gelî Kurdistanê di avakirina Îraqa Federal demokrasi firehîbzî pi zelal û aşkereye.

Pişt re birêz Mesud Barzani Serokê Kurdistanê spasiya besdaran kir û bersiwa rojnamevanan da. Bona yekbûna herdu idareyan birêz Barzani got: bê gunan em hemû pêkolan dîkin ji bo yekxistina herdu idareyan, eger yek nebû wê demê ezâ herim Parlementê û bi ronî û bi emanet hemû tiştî ezâ bi miletê Kurdra rabîghînim.

Hêjâyî gotinê ye ku serdana Serokê Kurdistanê û şandê li gel ji 23.10.2005-a dest pêkir û li 19.11.2005 a jî di rîya balefîra nîvdewletî Kurdistanê vegerî Kurdistana pîroz.

İbrahim Güclü sînorê tirkan têkda û got Nêçîrvan Barzani serokwezîrê kurdan e

-Siyasetvâne kurd İbrahim Güclü sevâ inîya borî besdari programa "Cevizkabugu" ya kanala televizyon'a tirkî Kanalturkê bû û got serokwezîrê tirkan Recep Tayyip Erdogan ne serokwezîrê kurdan e û temsila kurdan nake. İbrahim Güclü got Nêçîrvan Barzani serokwezîrê kurdan e. İbrahim Güclü bi sînorên tirkan lehîzt û got Tirkîye dewletaka dagîrker e û li Tirkîye siyasi ya iro du milet û du welat hene ko yek ji wan miletê kurd û Kurdistan e û yê dî jî miletê tirk û Tirkîye ye. İbrahim Güclü got bûyeren

vê dawiyê yê li Şemzînanê jî diyar dike ko dewleta tirkan di nav paranoyayekê de diji û ji tîrsa destketiyen kurdan li başûrê Kurdistanê dewleta tirkan dixwaze Şemzînanê û deverenli ser tixûbê başûr vala bike da têkiliya kurden başûr û bakur ji hev qut bike û got:

Serokwezîrê me Nêçîrvan Barzani ye.

Serokwezîrê tirkan me temsil nake lê belê em wî meşrû dibînim. Rêzdar Mesud Barzani serokê dewleta federal ya kurdî ye û ew bi wî sifeti hat vexwendin bo Amerikayê û serok Buş. ji bi wî sifeti bangî wî kir. Di destûra Îraqê de jî ew weki serokê dewleta kurdî ya federal hatiye qebûl kirin. Ez dostê Barzani me. Vê gavê di navbera PKK û Barzani de şerekê germ nîne lê belê

PKK aşkera dibêje ko ew ji Barzani hez nake. Ez modela ko Barzani diparêze nêzîkî xwe dibînim. İbrahim Güclü di programê de got ew piştigiriya wekheviya siyasi ya kurdan û tirkan dike û dixwaze federasyoneka ko wekheviya etnîkî, kulturi, zimanî û dînî tê de hebe. li Tirkîyâ siyasi ya iro bêt ava kirin.

İbrahim Güclü dibêje li Tirkîyâ siyasi ya iro dikare yek qewareyê siyasi yê dewletê hebe lê belê du welat û du milet hene û divêt Tirkîyâ siyasi li gor wê realîteyê bêt ava kirin.

Gelek nasyonalist û eskerên tirk telefonî programê Kirin û hemîyan jî dijûn da İbrahim Güclü û piştî xelasbûna programê grupeka nasyonalistên tirkan hatin ber deriyê televizyonê da li İbrahim Güclü bidin.

Baş nazirin Hakkari xalqına mesajları

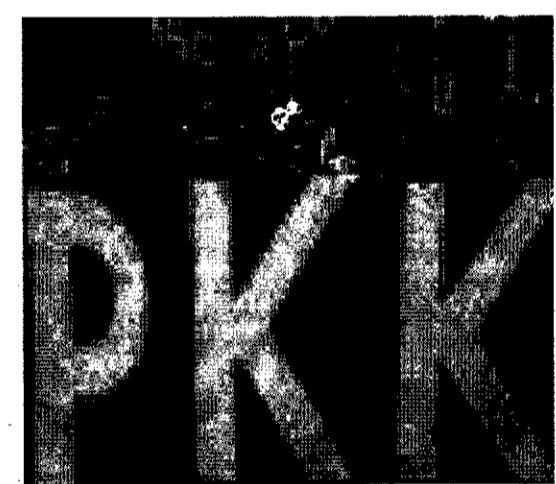
Hansı bölgenin insanı olursunuz olun, əl - əle, ciyin-ciyinə, qardaşcasına yaşamağa davam etmeliyik. Üç qırımız xəttimiz var. Birinci, Türkiye-də etnik ünsürlə bağlı millətçilik olmayaçaqdır, türk, kürd, laz, çerkezi... ilə hamımız Tirkîyâ Cumhuriyyəti vətəndaşıyıq! İkinci, bölge millətçiliyidir, bunun da qarşısını alacaq. Üçüncüsü isə dini millətçilikdir ki, biz bunun da əleyhinayik. Kim hansı inancın təmsilcisi olursa - olsun, onun inancı, azadlığı bizim təminatımız altındadır.

Əl - əle, ciyin - ciyinə verək ki, bu kimi, nifreti aradan qaldıra bileyk.

PPK bayrağı açarsınız, F - 16 - ları görərsiniz

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Teyyub Ərdoğan ani bir qərarla 15 gün əvvəl Şemdinlidə baş verən ixtişaları yerində təhlili etmək üçün hadisələrin daha da şiddətləndiyi Hakkari bölgəsinə getdi. Vandan sehər saat 9:00-da çıxan və Şemdinlidə olan baş nazırın ziyarəti tamamilə sürpriz oldu. Bu sürprizə ən çox təcəübənən Şemdinli Bələdiyə başçısı Hürşid Təkin oldu: "səhər açıldı, gözümüzü açdıq, baş nazırı gördük".

Ərdoğan evvelcə Şemdinlidə bombaların partladıgı kitab mağazasına baş çəkdi, bundan sonra

saat 11:00 - da Yüksekovaya getdi. 100 adamdan ibarət olan heyət hadisələr haqqında baş nazır məlumat verdi.

Baş nazir ilə Yüksəkovular arasında belə bir dialoq oldu:

Sakinler: - Sabitliyin təmin olunması üçün, xalqa güc birlilikləri arasındaki uçurumun götürülməsi isteyirik.

Baş nazir: - Bu məsələdə hamımız birlikdə çalışacaq. Çünkü bu sahədə hamımız məsuliyyət daşıyırıq.

Sakinler: - Xalq Şemdinlidə baş verən hadisələrin səbəbkərələrinin təzliklə məhkəmə qarşısına çıxarılmasını və hadisənin ört - basdır edilməməsi səbsizliklə gözləyir.

Baş nazir: - Bu məsələnin sonuna dək gedəcəyik. Sonu kime və hara dayanırsa dayansın, onu təqib edəcəyik. Amma bu vaxt tələb edir, bir nəçə ay davam edə bilər. Bu sahədə hər kəs səbrli olmalıdır.

Sakinler: - Yüksekovada yas mərasimi keçirilən zaman, xalqın üzərində F - 16 - ların uçmasına dan son dərəcə üzüntü duyduq.

Baş nazir: - Xalqın üzərindən döyük təyyarələrinin ucması düzgün deyildir, lakin cənaza mərasimində PKK bayraqlarını açdırınız, qarşılıq olaraq döyük təyyarələrini gördünüz.

ДИПЛОМАТ

№ 10(023) 16-30 НОЯБРЯ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ПОСЛЕДНЯЯ
страница

Барзани: у нас не будет другого выбора, как объявить о независимости Курдистана, если начнется гражданская война в Ираке

У иракских курдов не будет другого выхода, как объявить о независимости Курдистана в

случае начала гражданской войны в Ираке, предупредил Масуд Барзани, президент курдского федеративного региона на севере Ирака. В интервью турецкому телевизионному каналу NTV он сказал в связи с новыми взрывами в шиитских мечетях Ирака, что начало гражданской войны заставит курдов воспользоваться своим "правом" на независимость.

"Будем надеяться, что Господь спасет нас от гражданской войны, но если другие общинны начнут воевать между собой и начнется раскол, то у нас не будет другой альтернативы", -- сказал он. Он сказал, что, хотя независимость - "естественное и

законное право" иракских курдов, они "на данной стадии" будут поддерживать новую конституцию Ирака, которая провозглашает "демократический, федеральный и плюралистичный" Ирак.

Турция опасается, что провозглашение независимости Иракским Курдистаном разожжет восстание среди многочисленного курдского меньшинства в Турции.

Барзани отверг утверждения, что на территории северного Ирака находятся курдские повстанцы, сражающиеся против Турции, сказав, что нет военного решения проблемы волнений в Турции.

Министр иностранных дел Ирака прибыл в Москву

В Москву прибыл министр иностранных дел Ирака Хошияр Зебари. Он обсудит с главой российского внешнеполитического ведомства Сергеем Лавровым вопросы двусторонних отношений, сотрудничество в сфере энергетики и участие России в восстановлении инфраструктуры Ирака.

Иракцев силой выслали из Британии ночным самолетом

Первые иракцы, потерпевшие неудачу в попытке получить убежище в Британии, были силой высланы из этой страны вечером в воскресенье на военно-транспортном самолете. 15 человек, все из иракского Курдистана, были посажены на самолет в предутренние часы. Еще 5 тысяч иракцев, пытающихся получить политическое убежище в Британии, опасаются, что в их случаях будет принято аналогичное решение.

Один из тех, кто был выслан, Хавар Исмаил, заявил группе, объединяющей беженцев, что его избили, когда онказал сопротивление. Всех, подлежащих депортации, доставляли в наручниках, сообщил он.

Во время перелета была сделана одна остановка на британской военной базе на Кипре, где депортируемых переодели в военную форму. Их одежду им вернули по прибытии в Ирак.

Самолет с депортированными лицами прибыл в аэропорт Эрбилья в воскресенье вечером, где каждо-

му высланному из Британии было выдано 100 долларов. Их заверили, что они находятся в "безопасных условиях" и будут обеспечены транспортом, чтобы добраться в родные города.

Решение начать реализацию провести высылку в ночное время связано с тем, что это политически очень чувствительный вопрос. Предыдущая попытка выслать из страны беженцев не удалась из-за политических акций и возражений верховного комиссара ООН по делам беженцев.

Всех, кого выслали в этот раз, были уведомле-

ны, что эти лица не будут подвергаться риску".

Более тысячи иракцев "уже вернулись домой добровольно, чтобы помочь восстанавливать свою страну", -- говорится в заявлении министерства внутренних дел.

Сейчас в Ираке безопасными считаются только три провинции Иракского Курдистана. Исполнительный директор Совета беженцев Маеве Шерлок сказал: "Эрбиль и другие северные провинции немного более безопасны, чем остальная страна, но ситуация очень неустойчивая. Продолжаются похищения людей, совершаются террористические акты. Мы не должны отправлять

людей назад до тех пор, пока мы не знаем, что там безопасно, и мы не можем сказать, что мы так делаем".

Дашти Джамаль из Международной федерации иракских беженцев, сказал, что он разговаривал по телефону с г-ном Исмаилом после его прибытия в Эрбиль. "Хавар напуган", -- говорит он. -- "В Эрбилье его проверила полиция, и представители ДПК, партии, которая контролирует этот район. Это не его город. Он из Мосула. Ему не безопасно в Мосуле, небезопасно в Эрбилье. Что ему делать?"

Министерство внутренних дел оспорил то, что депортированные люди доставлялись в наручниках и пообещал расследовать все, что связано с нарушениями законодательства при обращении с депортируемыми. Пока нет планов новых рейсов по отправке депортированных лиц.

"Diplomat" qəzetiñin redaksiya heyəti
Yusif və Adil Babayev qardaşlarının
vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumların
ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznələ başsağlığı verir!

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

ТӘSİSCİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHIR SÜLEYMAN

İMTİYAZ U SERNİVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN

УЧЕРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

NƏRİMƏN ƏYYUB

Tel: 050 379-92-93

Xüsusi müxbir:
RAMİZ CƏBRAYILOV

Əlaqə telefonu:
422-38-26

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi
ilə üst-üstə düşməy bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40

S. Mehmandarov küç.

ev 25. mən. 17

Adres: Bakı 40, pos. Uл.

C.Мехмандарова, дом 25. кв.17

Navnisan: Bakı 40 soqaq

S.Mehmandarov xanı 25. mal 17

e-mail: diplomat_gazeti@box.az

Şəhadətnamə: N FŞ 005004966

BUSB-un 2 saylı
Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Qəzet "Zaman" mətbəəsində hazırlanmışdır.

Sifariş: 961

Tiraj: 2500